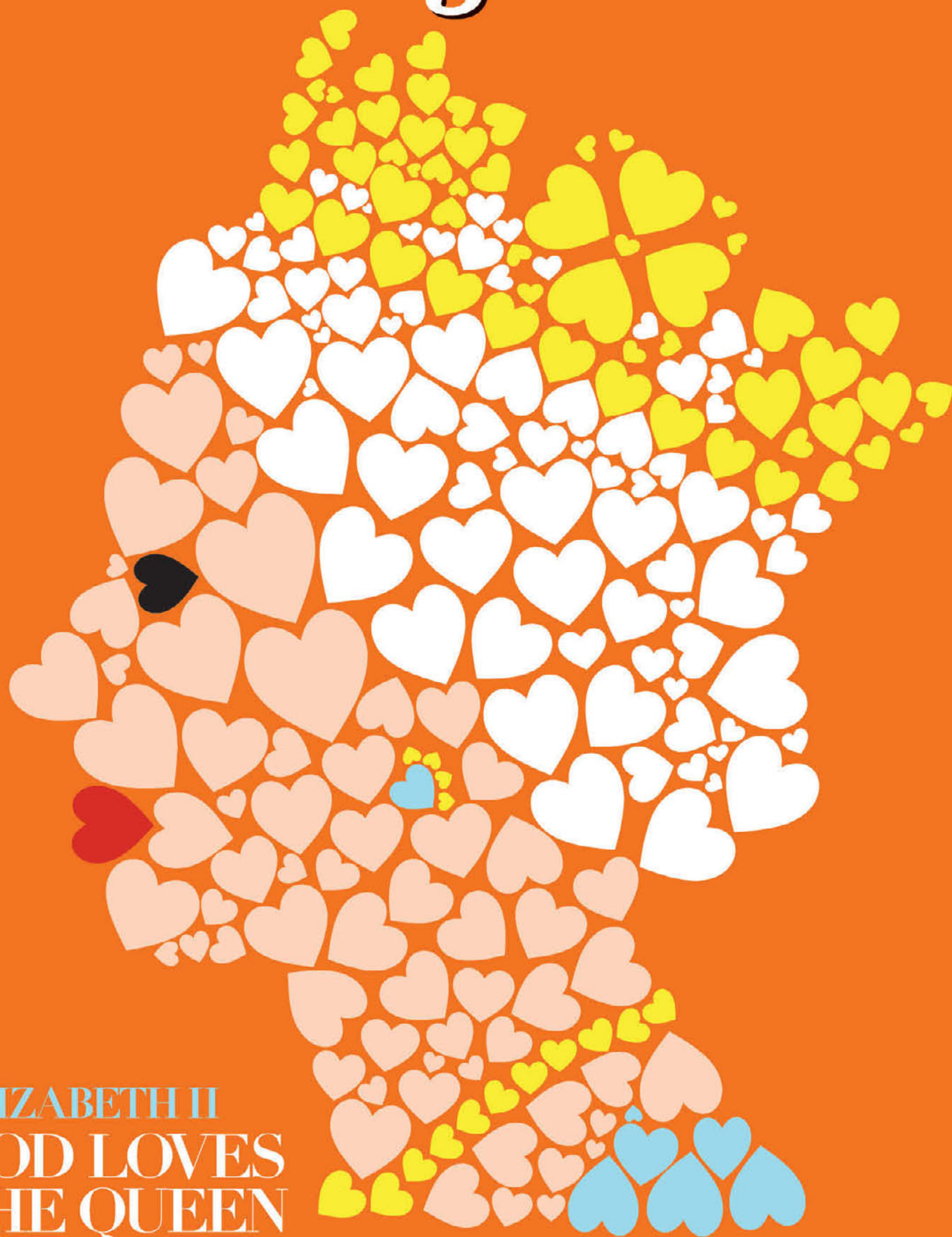

BHMAGAZINO

ELIZABETH II GOD LOVES THE QUEEN

Η ΒΡΕΤΑΝΗ ΜΟΝΑΡΧΗΣ, Η ΟΠΟΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕ
ΤΑ 96 ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑ, ΕΤΟΙΜΑΖΕΤΑΙ
ΝΑ ΓΙΟΡΤΑΣΕΙ ΤΟ ΠΛΑΤΙΝΕΝΙΟ ΙΩΒΗΛΑΙΟ
ΚΑΙ «ΑΡΝΕΙΤΑΙ» ΝΑ ΠΑΡΑΔΩΣΕΙ ΤΟΝ ΘΡΟΝΟ

NANO

ΝΤΑ ΠΡΟΟΥΖ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΗΜΗΣ ΚΑΝΑΔΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ
ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΚΥΛΛΑΣ, MARINA LEON, IMANY, ΛΟΥΚ ΤΖΕΡΑΜ, ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΣΙΓΑΣ
ΤΑΞΙΔΙΑ ΚΑΣΟΣ, ΤΥΝΙΔΑ ΚΑΙ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ, ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΡΥΦΑΙΟ MEMBERS' CLUB

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΚΥΛΛΑΣ

*«Η τύχη σου φανερώνεται
όταν προσπαθείς»*

Ο συνθέτης και πιανίστας, που τα τελευταία χρόνια δραστηριοποιείται στο εξωτερικό, μιλάει για τις προκλήσεις, τις ευκαιρίες και τις δυσκολίες της διεθνούς καριέρας.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΩΣΜΑ ΒΙΛΟ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΝΙΚΟΣ ΚΟΚΚΑΣ

Αυτή την περίοδο ο Δημήτρης Σκύλλας γράφει μια συλλογή με έργα για πιάνο, συνθέσεις τις οποίες θα παίζει ο ίδιος. «Τα τελευταία χρόνια υπήρξα τυχερός» λέει ο 35χρονος συνθέτης και πιανίστας, «καθώς έκανα όλες αυτές τις μεγάλες δουλειές, το "Kyrie Eleison" έπετα από ανάθεση της BBC Symphony Orchestra, την "Ηλέκτρα" για την Επίδαυρο και τους "Ελεύθερους πολιορκημένους" με το Εθνικό Θέατρο, τον "Χορό του Ζαλόγγου" με την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών κ.λπ. σε μεγάλες σκηνές. Μου έλειψε όμως πάρα πολύ η μικρή, πιο προσωπική κλίμακα. Οπότε τα επόμενα χρόνια θα ήθελα όσο γίνεται να είμαι εγώ και το πιάνο μου. Οπως γινόταν τις παλιές εποχές που οι συνθέτες έπαιζαν οι ίδιοι τα έργα τους. Θέλω να επιστρέψω στη μικρή κλίμακα γιατί πολλές φορές εκφράζει κάτι πολύ μεγαλύτερο από τη μεγάλη κλίμακα». Παράλληλα, αυτές τις ημέρες κυκλοφορεί και το soundtrack με τη μουσική που έγραψε για το αυτοβιογραφικό ντοκιμαντέρ «Afterpop» (σε σκηνοθεσία του Δημήτρη Ζιζόπουλου), το οποίο προβλήθηκε σε παγκόσμια πρεμιέρα στο 24ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης τον περασμένο Μάρτιο. «Αυτό περιλαμβάνει πολύ διαφορετική μουσική από ό,τι έχω κάνει μέχρι σήμερα, πολύ απλή μουσική» λέει ο Δημήτρης Σκύλλας: «Δημιουργήθηκε πέρυσι το καλοκαίρι. Είχα πάει μόνος στη Σίφνο για δέκα ημέρες, για να γράψω, και εκεί γεννήθηκε η ιδέα την οποία στη συνέχεια ανέπτυξα. Πρόκειται για ένα πολύ λιτό και λίγνο soundtrack. Θέλω να δώσω την ευκαιρία στον ακροατή να το έχει στα ακουστικά του το καλοκαίρι και να μπορεί να το ακούει όπου βρίσκεται».

Εσάς το καλοκαίρι πού θα σας βρει; Ερχεστε συχνά στην Ελλάδα; Γιατί τα τελευταία χρόνια, αν δεν απατώμαι, ζείτε μόνιμα στο εξωτερικό.

«Ζω μόνιμα στο Λονδίνο από το 2005, εδώ και αρκετά χρόνια. Και, ναι, θα μπορούσα να πω πως είναι η έδρα μου. Μια πόλη που συγκεντρώνει αρκετά απαραίτητα στοιχεία, πάντα σε σχέση με το τι κάνω και τι θέλω να κάνω εγώ, ώστε να μπορώ να τη χαρακτηρίσω έδρα μου».

Ακούγεται ένα «ναι μεν, αλλά», ένα «όμως» πίσω από τα λόγια σας; «Όμως (γελάει) δεν σας κρύβω πως όσο μεγαλώνω και όσο – λίγο-λίγο – ωριμάζω, έδρα μου γίνεται το έργο μου. Κάπως ακούστηκε αυτό, αλλά δεν το λέω αμπελοφιλοσοφώντας. Γράφω μουσική στο γραφείο μου στο Λονδίνο, γράφω στο αεροδρόμιο, τώρα που μιλάμε είμαι στα Εξάρχεια και σε λίγο θα κατεβώ σε ένα café για να γράψω, σε μερικές ημέρες πιθανώς θα πάω για να γράψω στο πατρικό μου στον Βόλο. Η μόνη σταθερά είναι το έργο που συνθέτω την κάθε περίοδο».

Οπότε δεν ανήκετε στους δημιουργούς που έχουν ανάγκη έναν συγκεκριμένο χώρο για να εμπνευστούν, να συγκεντρωθούν και να δουλέψουν.

«Ιδανικά, δεν σας κρύβω πως ονειρεύομαι να αποκτήσω ένα workhouse κάποια στιγμή. Εβλεπα πρόσφατα – δεν ξέρω αν το έχετε δει και εσείς – το ντοκιμαντέρ για τον Αντι Γουόρχολ στο Netflix. Πολύ ενδιαφέρουσα δουλειά. Εμείς, βεβαίως, κοιτάμε τα πράγματα από μια ρομαντική σκοπιά, σχεδόν εξιδανικευμένα. Εννοώ πως και την εποχή που δημιουργούσε ο Γουόρχολ υπήρχαν μεγάλα προβλήματα... Όπως κι αν έχει, για να μην ξεφύγω από

την ερώτησή σας, βλέποντας τους χώρους όπου ο Γουόρχολ δούλευε, σκεπτόμουν πως θα ήθελα κι εγώ έναν μεγάλο και όμορφο χώρο ώστε να υπάρχει μια σταθερότητα αλλά και μια ρευστότητα, δηλαδή να μπαίνει και να βγαίνει κόσμος και μαζί να δημιουργούμε. Ίσως να είναι ένα επόμενο στάδιο, πρέπει όμως προηγουμένως να έχουν γίνει πολλά άλλα πράγματα».

Τι είναι για εσάς καριέρα; Πώς θα λέγατε ότι οργανώνετε και εξελίσσετε τη δική σας καριέρα; Εννοώ, πόσο είναι αποτέλεσμα προσεκτικών προσωπικών βημάτων και πόσο είναι θέμα τύχης;

«Ως άνθρωποι, ως καλλιτέχνες αλλά και ως επαγγελματίες, έχουμε την υποχρέωση να προσπαθούμε να κινούμε τα πράγματα. Να δημιουργούμε καταστάσεις όσο γίνεται πιο κοντά στο όραμά μας, όσο γίνεται πιο ιδανικές για να μπορούμε στη συνέχεια να κάνουμε εκείνο που έχουμε στο μυαλό μας. Δεν μπορούμε να περιμένουμε την τύχη. Νομίζω όμως πως για κάποιον λόγο η τύχη σου φανερώνεται όταν προσπαθείς. Αυτό που αποκαλούμε καριέρα – ομολογώ πως είναι κάτι που δεν το γνωρίζω καλά και δεν ξέρω και αν το καταλάβω, αν θα το αποκωδικοποιήσω απόλυτα – ουσιαστικά είναι ένας συνδυασμός πραγμάτων: Εσύ πας προς τις ευκαιρίες και οι ευκαιρίες σου ανοίγονται, έρχονται προς εσένα. Κάποια πράγματα τυχαίνουν. Το να γνωρίσεις ένα κομβικό πρόσωπο που θα σε βοηθήσει είναι θέμα τύχης. Πολλές φορές όμως αυτό που λέμε "τύχη" είναι κάτι άλλο: Μας παρουσιάζεται μια καλή ευκαιρία, αλλά από εκεί και πέρα πρέπει να είμαστε εμείς πολύ έξυπνοι για να την εκμεταλλευτούμε».

Είστε ένας νέος άνθρωπος. Αισθάνεστε πως τα όνειρά σας

Ψάχνω πάντα να βρω τι θα έρθει μετά. Οι κεραίες μου είναι στραμμένες προς το μέλλον, κοιτάω πιο μπροστά από το σημείο όπου βρίσκομαι την εκάστοτε στιγμή εγώ

πραγματοποιούνται στο περιβάλλον που έχετε βρεθεί;

«Κινούμαι σε έναν χώρο όπου... Τι να σας πω, δεν έχω προσαρμοστεί ακόμα. Ίσως και να μην προσαρμοστώ ποτέ. Νομίζω πως είμαι απροσάρμοστος (γελάει). Νομίζω πως κάθε φορά που καταφέρνω ή που δεν καταφέρνω κάτι (δεν είναι όλα επιτυχία) βρίσκομαι ήδη πέντε βήματα μπροστά, οραματίζομαι το μέλλον. Ειδικά τώρα, μετά τη δημιουργία του ντοκιμαντέρ, νομίζω πως οι κεραίες μου έχουν ανοίξει προς έναν πιο διεθνή ορίζοντα. Ψάχνω πάντα να βρω τι θα έρθει μετά. Οι κεραίες μου είναι στραμμένες προς το μέλλον, κοιτάω πιο μπροστά από το σημείο όπου βρίσκομαι την εκάστοτε στιγμή εγώ».

Σε τι σημείο βρίσκεστε σήμερα;

«Διαρκούς και αέναης αναζήτησης. Προσπαθούσαμε πρόσφατα σε μια παρέα να αποφασίσουμε ποια πόλη είναι σήμερα το καλλιτεχνικό κέντρο του κόσμου. Δεν υπάρχει κάτι τέτοιο, όπως παλαιότερα ήταν το Παρίσι ή η Νέα Υόρκη. Υπάρχουν πολλά, διαφορετικά καλλιτεχνικά κέντρα σπαρμένα σε όλον τον κόσμο. Αυτό δημιουργεί ένα αρκετά ευχάριστο περιβάλλον, γιατί έχουμε περισσότερες ευκαιρίες για δουλειά. Από την άλλη, δημιουργείται μια ανασφάλεια. Ψάχνεις διαρκώς να βρεις πού και με ποιους θα ήσουν καλύτερα, είσαι σε μια διαρκή αναζήτηση. Ετσι κι εγώ διαρκώς αναζητώ κάτι, ελπίζοντας πως από αυτό θα προκύψει κάτι καλό».

Τα παλιά χρόνια οι δημιουργοί συνέθεταν στο μουσικό ιδίωμα της κάθε εποχής. Σήμερα δεν υπάρχει κοινή γλώσσα, καθένας μπορεί να γράφει όπως και ό,τι θέλει. Αν αυτό ισχύει, είναι απελευθερωτικό ή είναι πρόβλημα;

«Αυτό που λέτε ισχύει απόλυτα. Παλιά, αναφέρομαι στα χρόνια

«ΜΙΑ ΠΟΛΥ ΛΕΙΠΤΗ ΦΕΤΑ ΖΩΗΣ»

Το νέο λεύκωμα του αμερικανού φωτογράφου Ρόμπερτ Μακ Κέιμπ αποτυπώνει με ευαισθησία έναν ακόμη σταθμό από το «ελληνικό ταξίδι»: την Κάσο τού 1965.

Το «μονάκριβο ταξί» του Μανούσου και ο Ηλίας Κουλουκουντής.

ΑΠΟ ΤΟΝ
ΜΑΡΚΟ ΚΑΡΑΣΑΡΙΝΗ

Το 1939 ο πεντάχρονος Ρόμπερτ Μακ Κέιμπ πήρε ένα δώρο από τον πατέρα του: μια μικρή φωτογραφική μηχανή από βακελίτη. Μοντέλο της Kodak, σε στυλ art-déco, με ικανότητα να παράγει φωτογραφίες διαστάσεων 6,5x4 εκ., αυτή η Baby Brownie προοριζόταν να καθορίσει μια ολόκληρη σταδιοδρομία. Γιος στελέχους της «New York Daily Mirror», λαϊκής εφημερίδας μεγάλης κυκλοφορίας του Γουίλιαμ Ράντολφ Χιρστ, η οποία υπήρξε από τις πρώτες που έδωσαν έμφαση στην εικόνα, ο νεαρός Ρόμπερτ έγινε ενθουσιώδης φωτογράφος που πέρασε από την αναζήτηση ειδησεογραφικού χαρακτήρα στιγμιότυπων στα πρόσωπα και στα τοπία. Γοητεύθηκε νωρίς από την Ελλάδα, σε ηλικία 20 ετών, το 1954, και παρά τα πλήθος ταξίδια του

ανά τον κόσμο, από την Κούβα ως την Ανταρκτική, βρέθηκε να επιστρέφει σε αυτήν επανειλημμένα – εμμονικά, σχεδόν. Φωτογράφησε τις Κυκλάδες για το «National Geographic» το 1957, τις Μυκήνες, τη Μύκονο, τη Σαντορίνη, την Πάτμο, τις Στροφάδες. Πολλές από τις εικόνες αυτές έγιναν το υλικό των εκθέσεων του στη Νέα Υόρκη, στο Λονδίνο, στο Παρίσι και τυπώθηκαν στα περισσότερα από 15 βιβλία που έχει εκδώσει ως σήμερα. Το πιο πρόσφατο, με τίτλο «Γράμμα από την Κάσο. 1965» (κείμενα Νίκος Γ. Μαστροπαύλος, έρευνα Μαριλέν Φραγκούλη Κέδρος), κυκλοφόρησε τον περασμένο Απρίλιο από τις εκδόσεις Πατάκη. Συνιστά άλλη μια νοσταλγική αναδρομή στον χρόνο, στην εποχή που οι αποστάσεις δεν είχαν ελαχιστοποιηθεί, ο μεγεθυντικός φακός του Διαδικτύου ήταν ανύ-

παρκτος και ο περιηγητής ταξίδευε για να εκπλαγεί από το άγνωστο.

Από τον Σατομπριάν στον Φέρμορ

Ο Ρόμπερτ Μακ Κέιμπ είναι οπωσδήποτε μια μοναδική περίπτωση αλλά και ταυτόχρονα μέρος μιας μεγάλης παράδοσης. Η επίσκεψη στις χώρες του κλασικού πολιτισμού, η «Grand Tour» για τους Ευρωπαίους που είχαν τα ανάλογα μέσα, χρονολογείται ήδη στον 17ο αιώνα, είναι όμως κυρίως οι σύγχρονοι συνεχιστές της που μας απασχολούν. Κληρονόμοι των λαμπρών περιηγητών του 19ου αιώνα, από τον Σατομπριάν και τον Εντουαρντ Ντόντγουελ ως τον Λαμαρτίν, τον Ζεράρ ντε Νερβάλ και τον Γκιστάβ Φλομπέρ, οι ταξιδιώτες του 20ού βρέθηκαν να κάνουν το «ελληνικό ταξίδι», κατά τον όρο του Ενθιουντ Κίλι, τον καιρό της δραματικής ανατροπής

«Καπετανόσπιτο» στη γειτονιά του Αγίου Νικολάου στο Φρυ.

των πάντων που επέφερε ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος. Μεταξύ 1937 και 1947, στο μέσο αυτής που ο Γιώργος Σεφέρης θα ονόμαζε «η εποχή των Κυκλώπων», ο Λόρενς Ντάρρελ και ο Χένρι Μίλερ θα έκαναν γνωστότερη στον κόσμο μια χώρα ειδυλλιακών τοπίων και σαγηνευτικής απλότητας. Η αίσθηση που μετέδιδαν στους αναγνώστες τους προκύπτει με σαφήνεια από τον τίτλο του βιβλίου του Κίλι: «Αναπλάθοντας τον Παράδεισο». Ο Ντάρρελ απομονώνεται το 1937-1938 στην Κέρκυρα σε ένα παλιό ψαράδικο σπίτι στο Καλάμι, όπου ο ουρανός εκτείνεται σε «ένα ηρωικό βαθυγάλαζο τόξο» και στην Παλαιοκαστρίτσα, την «ποτισμένη με το ασήμι των ελαιώνων», ανακαλύπτει «μια συνωμοσία του φωτός, του αέρα, της γαλάζιας θάλασσας και των κυπαρισσιών». Φεύγοντας από την Αθήνα για την Κέρκυρα, ο Μίλερ αντικρίζει το τοπίο του Αιγαίου: «Βγαίνοντας από τη θάλασσα, έτσι σάμπως ο Ομηρος προσωπικά να τα είχε τακτοποιήσει για μένα, τα νησιά ανέβαιναν, κυμάτιζαν σαν φελλοί, μοναχικά,

έρημα, μυστηριακά, μέσα στο φως που αποτραβιόταν». Τελευταίος αυτής της γενιάς, περιπατητής των δρόμων της Ελλάδας στα ίδια δύσκολα χρόνια πριν και μετά τον πόλεμο και επιπλέον στρατιώτης στον αγώνα για την απελευθέρωσή της από τις δυνάμεις του Άξονα ήταν ο Πάτρικ Λι Φέρμορ. Με τη Μάνη και τη Ρούμελη το 1958 και το 1966 έδωσε ανάγλυφα την εικόνα του τόπου και, κυρίως, των καθημερινών ανθρώπων της υπαίθρου, όπως τα δύο «ξυπόλυτα κουρελιάρικα κοριτσάκια» που συναντά να βόσκουν λίγες κασίδες στην είσοδο της Μάνης: «Ντελικάτες, λεπτοκόκαλες και σοβαρές, δεν θα μπορούσαν να είναι τίποτε άλλο, εκτός από Ελληνίδες· όχι τόσο αυτές του παγανιστικού κόσμου, όσο οι πνευματικές, εξαυλωμένες μορφές που ατενίζουν από τους τοίχους της Αγίας Σοφίας και της Ραβέννας, με τον περφεργο συνδυασμό αποστασιοποίησης και καταλυτικής έντασης που εκπέμπουν μέσ' από τα μάτια τους οι ανατολίτισσες Παναγίες και αυτοκρατό-

Περιμένοντας
το καράβι.

Τα σπίτια πέρα
από το παλιό λιμάνι
της Μπούκας.

“Το θυελλώδες ταξίδι μας κράτησε 23 ολόκληρες ώρες, με ενδιαμέσες στάσεις στην Κάρπαθο και στην Κάσο. Το κατάστρωμα ήταν μονίμως πνιγμένο στα νερά. Οι προμήθειές μας – λίγο ψωμί και τυρί – χάθηκαν στη θάλασσα”
περιγράφει στον πρόλογο του λευκώματος ο Μακ Κέιμπ

Παράλιο τοπίο με οδόσημο,
αναμνηστικό δωρεάς.

Το «ελληνικό ταξίδι» του Ρόμπερτ Μακ Κέιμπ

Σε αυτό ακριβώς το συνεχές της αναζήτησης και της ανακάλυψης μιας όψης της χώρας κρυμμένης από τους πολλούς ανήκει και ο Ρόμπερτ Μακ Κέιμπ. «Οι ιδιωτικές επιδρομές στην Ελλάδα στρέφονται προς τις λιγότερο πολυσύχναστες περιοχές, συχνά τις πιο δυσπρόσιτες, και τις λιγότερο θελκτικές για τους περισσότερους ταξιδιώτες» γράφει ο Φέρμορ για τις περιπλανήσεις του στην εισαγωγή της «Μάνης». Η παρατήρησή του ταιριάζει και στα βήματα του Μακ Κέιμπ, ο οποίος έλκεται από πιο απομακρυσμένα και λιγότερο προσβάσιμα στον καιρό του νησιά, από τη Σαντορίνη και την Πάτμο στο Αιγαίο ως τις Στροφάδες στο Ιόνιο. Τη δυσχέρεια της προσέγγισης την περιγράφει παραστατικά ο ίδιος στον πρόλογο του «Γράμματος από την Κά-